Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Благодійної організації «Ліщанський будинок милосердя»

21.04.2026

місто Хмельницький, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1] Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 21.04.2026 групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) здійснено відвідування Благодійної організації «Ліщанський будинок милосердя» (далі – Організація, заклад, будинок милосердя).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Шейгец Оксана Миронівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Халікова Анастасія Ігіталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації;

Касянюк Алла Анатоліївна, представник громадської організації.

ІІ. Загальна інформація.

Будинок милосердя знаходиться за адресою: вул. Шевченка, б. 9, с. Ліщани, Шепетівський р-н, Хмельницька обл., 30363.

Голова Організації – **Люлюк Петро Варфоломійович**.

Відповідно до Статуту Благодійної організації «Ліщанський будинок милосердя» (далі – Статут), затвердженого загальними зборами учасників Організації (протокол №2 від 28.02.2024), Організація є юридичною особою приватного права, неприбутковою благодійною організацією.

Організація зареєстрована Ізяславською районною державною адміністрацією Хмельницької області в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (далі – ЄДР) 17.12.2009, номер запису 16581020000000568.

Відповідно до пункту 2.1. розділу 2 Статуту цілями благодійної діяльності Організації є надання допомоги для сприяння законним інтересам бенефіціарів у сферах благодійної діяльності, визначених цим Статутом, а також розвиток і підтримка цих сфер у суспільних інтересах, зокрема: догляд за особами, що частково чи повністю втратили навички самообслуговування через похилий вік, хвороби або інвалідність; надання таким особам моральної, матеріальної чи фінансової підтримки.

Згідно положень підпункту 2.2. розділу 2 Статуту сферою благодійної діяльності Організації є: опіка та піклування, законне представництво та правова допомога; соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальні послуги і подолання бідності.

Відповідно до пункту 2.3. розділу 2 Статуту основним завданням Організації є: забезпечення належних умов для проживання, соціально-побутового

обслуговування, надання частково медичної допомоги особам похилого віку та особам з інвалідністю, які потребують стороннього догляду і допомоги.

Згідно Виписки з ЄДР основним видом економічної діяльності Організації є: надання послуг догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та інвалідів (КВЕД 87.30).

Станом на момент проведення візиту у будинку милосердя фактично перебувало 65 осіб. Водночас, відповідно до наданої персоналом закладу інформації, у закладі обліковується 68 осіб, з яких 3 особи на день відвідування перебували на лікуванні в комунальному некомерційному підприємстві «Хмельницький обласний заклад з надання психіатричної допомоги» Хмельницької обласної ради.

Особи перебувають у будинку милосердя на підставі Договору про надання благодійної допомоги (далі – Договір), укладеного між Організацією в особі голови Люлюка Петра Варфоломійовича та особою, яка втратила здатність до самообслуговування.

Заклад розташований у двох одноповерхових будівлях, які є огородженими по периметру (фото 1).

Загальна чисельність працівників закладу складає 10 осіб. Під час робочої зміни у закладі перебувають 3 працівники з числа обслуговуючого персоналу, з яких 1 кухар. Вказані працівники забезпечують догляд за підопічними. Таким чином, на одного працівника припадає надмірна кількість підопічних, що об’єктивно унеможливлює забезпечення належного догляду, своєчасного медичного супроводу та задоволення базових потреб осіб, які проживають у будинку милосердя.

Заклад оснащений системою пожежної сигналізації, забезпечений належної якості первинними засобами пожежогасіння (вогнегасниками). Вікна будинку милосердя не заґратовані.

Згідно з відомостями Журналу померлих, у закладі у 2025 році померло 16 підопічних, а станом на день відвідування у 2026 році – 12 осіб. Водночас у журналі не зазначені причини смерті підопічних, а відповідна інформація групі НПМ під час візиту надана не була.

Забезпечення підопічних лікарськими засобами здійснюється їхніми родичами або близькими, а також за рахунок коштів підопічних.

Зі слів працівників закладу, первинну медичну допомогу підопічні отримують відповідно до декларацій, укладених з сімейним лікарем, згідно з Порядком вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров’я України від 19.03.2018 № 503.

Під час відвідування групою НПМ проведено індивідуальні конфіденційні бесіди з 40 підопічними та трьома працівниками закладу. У ході спілкування підопічні скаржилися на ненадання належної медичної допомоги, незадовільну якість харчування, перебування в установі всупереч їхній волі, а також неналежне ставлення персоналу. Також надходили повідомлення про випадки застосування фізичної сили (штовхання). Деякі підопічні виявляли занепокоєння, були схвильовані та уникали контакту.

Відвідування в рамках НПМ до будинку милосердя здійснено вперше.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності), Вимогам щодо утримання, облаштування та експлуатації об’єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

Зі слів підопічних закладу, у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні, підопічні продовжують перебувати у приміщеннях будинку милосердя.

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання, стаття 28 Конституції України).

2. Під час відвідування групою НПМ встановлено факти обмеження свободи пересування підопічних шляхом їх замикання у житлових кімнатах. Зокрема з’ясовано, що окремі підопічні не мають можливості самостійно залишити приміщення, оскільки дверні ручки сконструйовані таким чином, що відкриваються виключно ззовні. Крім того, в окремих кімнатах на вікнах відсутні ручки, що унеможливлює їх відкриття зсередини (фото 2).

Зазначене підтверджується також тим, що члени групи НПМ не мали можливості самостійно відкрити відповідні приміщення.

Факт замикання та утримання підопічних у кімнатах підтверджено як самими підопічними, так і персоналом закладу. За поясненнями працівників, такі заходи застосовуються до осіб із психічними порушеннями у зв’язку з їх схильністю до самовільного залишення будинку милосердя.

Водночас, жодних документів, що підтверджують наявність відповідних медичних діагнозів або обґрунтовують необхідність застосування таких обмежувальних заходів, групі НПМ не було надано.

Застосування описаних вище заходів до підопічних у будинку милосердя має ознаки незаконного обмеження особистої свободи та може розцінюватися як жорстоке або таке, що принижує гідність поводження.

Такі дії суперечать основоположним принципам забезпечення прав людини, зокрема праву на свободу та особисту недоторканність, повагу до гідності та заборону катувань і жорстокого поводження.

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 49 Конституції України, статті 32, 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»).

3. Членам групи НПМ не було надано медичну документацію підопічних закладу. Встановлено, що персонал закладу не володіє інформацією щодо стану здоров'я підопічних, не ведеться облік рекомендацій лікарів щодо вживання певних ліків підопічними та облік виданих ліків, що унеможливлює здійснення належного контролю за організацією надання медичної допомоги підопічним, зокрема за дотриманням лікарських призначень, що є одним із основних заходів забезпечення соціальної послуги стаціонарного догляду відповідно до Державного стандарту.

Також рішення про необхідність звернення за медичною допомогою до лікарів приймають родичі/близькі підопічного, що не завжди може відповідати його інтересам та потребам.

Персонал закладу не володіє інформацією щодо укладених підопічними декларацій із сімейними лікарями, тобто не має інформації, номерів телефонів сімейних лікарів підопічних.

Також встановлені факти неналежного забезпечення підопічних медичною допомогою. Зокрема, за спостереженнями групи НПМ, підопічна Г. має ознаки запального процесу нижньої правої кінцівки та скаржиться на виражений больовий синдром, однак належної медичної допомоги не отримує. Зі слів персоналу, підставою для ненадання допомоги є повідомлення доньки підопічної про те, що її оглядав лікар і її стан є задовільним (фото 3).

Під час огляду підопічного Н., якому встановлено зовнішній фіксуючий пристрій — спицевий апарат (апарат Ілізарова), що застосовується в ортопедії та травматології для лікування складних переломів і корекції деформацій кісток, встановлено відсутність належного догляду за місцями виходу спиць. Під час візуального огляду зафіксовано ознаки запального процесу, зокрема можливого нагноєння в ділянках ран, що може свідчити про неналежну обробку та порушення санітарно-гігієнічних вимог при здійсненні медичного догляду (фото 4).

Виявлені обставини можуть свідчити про неналежне надання медичної допомоги та догляду за підопічними, що створює ризики для їх здоров'я та може призвести до ускладнень. Зазначене потребує невідкладної медичної оцінки стану підопічних, належного лікування та вжиття заходів реагування з боку адміністрації Організації з метою забезпечення дотримання стандартів медичної допомоги.

4. У порушення вимог статті 12 Закону України «Про лікарські засоби» від 04.04.1996 № 123/96-ВР у закладі здійснюється зберігання лікарських засобів без

забезпечення обов'язкового контролю температурного режиму та рівня вологості відповідно до маркування та маркування лікарських засобів та інструкцій про їх застосування. Встановлено, що лікарські засоби зберігаються у приміщенні харчоблоку, а також безпосередньо в кімнатах підопічних, що є грубим порушенням встановлених вимог.

Такі дії створюють реальну загрозу втрати якості, ефективності та безпечності лікарських засобів, можуть призвести до їх непридатності для застосування та становлять потенційну небезпеку для життя і здоров'я підопічних (фото 5, 6).

5. В будинку милосердя порушено вимоги Заходів та засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, які обов'язкові для всіх закладів, що надають соціальні послуги незалежно від форми власності та підпорядкування. Зокрема, у закладі не облаштовані окремі приміщення для ізоляції осіб з інфекційними захворюваннями, що порушує вимогу щодо забезпечення належних умов для своєчасної ізоляції таких осіб і попередження поширення інфекцій серед підопічних та персоналу.

6. Під час відвідування встановлено, що в закладі перебувають особи з психічними розладами, водночас будинок милосердя не має ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, зокрема щодо призначення, застосування та зберігання психотропних лікарських засобів. Зазначене свідчить про недотримання вимог статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII (далі – Закон № 222-VIII) та пунктів 9–12 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285, якими передбачено обов'язковість отримання відповідної ліцензії.

Крім того, відповідно до статті 5 Закону України «Про психіатричну допомогу» від 22.02.2002 № 1489-III (далі – Закон № 1489-III), надання психіатричної допомоги, у тому числі призначення та застосування психотропних препаратів, допускається виключно в закладах охорони здоров'я або за участю медичних працівників, які мають відповідну кваліфікацію та діють у межах ліцензованої діяльності.

Такі обставини також суперечать статті 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 № 2801-XII (далі – Закон № 2801-XII), яка гарантує право особи на отримання кваліфікованої медичної та реабілітаційної допомоги, вільний вибір лікаря і закладу охорони здоров'я, вибір методів лікування відповідно до медичних рекомендацій, а також доступ до необхідних лікарських засобів і медичних виробів у встановленому законодавством порядку.

Розміщення та фактичне утримання осіб із психічними розладами у закладі, який не має належного правового статусу та умов для надання відповідної медичної допомоги, свідчить про порушення їхніх прав, зокрема права на своєчасну і якісну медичну допомогу, безпечні умови перебування та повагу до людської гідності.

7. У відповідності до підпункту 5 пункту 4 Критеріїв діяльності, до загальних критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг віднесено наявність у працівників надавача соціальних послуг особистих медичних книжок та своєчасність проходження обов'язкових профілактичних медичних оглядів відповідно до Порядку проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів та видачі особистих медичних книжок, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 № 559 «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок».

У порушення зазначених вимог, на день здійснення відвідування НПМ у працівників закладу відсутні особисті медичні книжки.

8. У ході відвідування було встановлено, що підопічні закладу приймають психотропні препарати, зокрема «Азапін». Однак, персонал закладу не надав відповідних лікарських призначень або рецептів на зазначені препарати, що є порушенням вимог статей 6, 34, 43, 78 Закону № 2801-XII, статей 7, 12 Закону №1489-III, пунктів 4, 5 Правил виписування рецептів на лікарські засоби, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.07.2005 № 360 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 15.03.2023 № 494).

Відсутність документального підтвердження надання медикаментозного лікування підопічним ставить під сумнів правомірність застосування цих препаратів та може бути кваліфіковано як порушення стандартів медичного обслуговування.

9. У закладі не фіксуються випадки тілесних ушкоджень підопічних, що несе підвищений ризик до приховування фактів отримання тілесних ушкоджень особами похилого віку та особами з інвалідністю і, як наслідок, порушення їх права на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 48 Конституції України).

10. Групою НПМ виявлено перенаселення у приміщеннях, де проживають підопічні, що є порушенням норми житлової площі на особу, встановленої на рівні 8-10 м^2, та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

Зокрема, в одній із житлових кімнат зафіксовано одночасне розміщення 11 спальних місць, що свідчить про надмірне ущільнення проживання підопічних та може негативно впливати на забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов і приватності осіб, які перебувають у закладі (фото 7).

11.У житлових кімнатах будинку милосердя встановлено недостатню кількість твердого інвентарю, зокрема приліжкових столів, тумб, шаф, обідніх столів і стільців. У зв'язку з цим особисті речі підопічних зберігаються безсистемно: на

ліжках, у коробках та на вішаках, що не забезпечує належних умов для їх зберігання (фото 8).

Крім того, недостатня кількість меблів не дозволяє забезпечити належні умови для приймання їжі, що знижує рівень побутового комфорту підопічних та не відповідає базовим вимогам гідних умов проживання.

12. Під час відвідування встановлено порушення права підопічних на належні санітарно-гігієнічні умови проживання, що не відповідає вимогам частини другої статті 14 Закон України «Про систему громадського здоров'я» від 06.09.2022 № 2573-IX. Також у закладі не забезпечено належних умов для цілодобового перебування осіб похилого віку, зокрема ліжкових хворих, які обмежені у здатності до самообслуговування.

Житлові приміщення перебувають у незадовільному санітарному стані: кімнати брудні та не прибираються належним чином. Зафіксовано недостатню вентиляцію — у приміщеннях відчувається задуха, відсутнє належне провітрювання, оскільки вікна частково затягнуті промисловою поліетиленовою плівкою (фото 9, 10, 11, 12). У приміщеннях наявний стійкий неприємний запах, що створює неналежні умови проживання та може негативно впливати на стан здоров'я підопічних.

Крім того, житлові кімнати потребують невідкладного ремонту: на стінах грибок і пліснява, у деяких кімнатах шпалери пошкоджені або місцями відсутні. Такий стан приміщень не відповідає мінімальним стандартам безпечного та гідного проживання і може призвести до погіршення здоров'я підопічних (фото 13, 14).

Зазначені обставини також свідчать про недотримання вимог статті 12 Закон України «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 № 2671-VIII (далі – Закон № 2671-VIII) щодо забезпечення належних умов надання соціальних послуг і поваги до гідності їх отримувачів.

13. У закладі для підопічних організовано триразове, а не чотириразове харчування, що не відповідає Основним заходам, що становлять зміст соціальної послуги стаціонарного догляду, які затверджені у додатку 3 до Державного стандарту.

14. Під час перевірки встановлено, що організація харчування підопічних у закладі здійснюється з істотними порушеннями вимог підпункту 3 пункту 5 Критеріїв діяльності та забезпечується за рахунок власних потужностей без належного дотримання встановлених норм. Закупівля, зберігання та використання харчових продуктів здійснюються з порушенням правил товарного сусідства та без належного маркування, що прямо суперечить вимогам статті 49 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 23.12.1997 № 771/97-ВР (далі – Закон №771/97-ВР) та створює потенційну загрозу життю і здоров'ю підопічних.

Крім того, у закладі відсутнє перспективне меню, що унеможливлює контроль за різноманітністю та збалансованістю харчування з урахуванням віку і стану здоров'я підопічних, а також свідчить про відсутність належної організації харчового забезпечення.

У харчоблоці не забезпечено інформування підопічних про актуальне меню, що є порушенням вимог щодо доступу споживачів до інформації про харчування.

Встановлено, що у закладі не здійснюється бракераж готової продукції: не визначено відповідальних осіб за допуск страв до видачі, не проводиться відбір добових проб, що унеможливлює контроль за якістю та безпечністю готових страв і свідчить про системне недотримання санітарно-гігієнічних вимог.

15. Приміщення харчоблоку не обладнано припливно-витяжною системою вентилювання, тому двері та вікна харчоблоку залишаються відчиненими, що створює періодичне накопичення комах на кухні (фото 15, 16).

16. Під час відвідування групою НПМ встановлено, що у закладі миття посуду здійснюється у ємностях (тазах) без використання проточної води у зв'язку з несправністю систем водопостачання та водовідведення. Також миття посуду здійснюється в зоні приготування їжі, що не відповідає вимогам належного рівня гігієни та створює ризик забруднення готових харчових продуктів, зокрема миючими засобами, що є порушенням статей 41 і 42 Закону №771/97-ВР, що передбачає забезпечення захисту харчових продуктів від забруднень (фото 17).

17. Також під час відвідування групою НПМ встановлено, що залишки готових страв не зберігаються у холодильнику, а залишаються в посуді на плиті, що суперечить вимогам щодо зберігання їжі за безпечних температурних умов, встановлених для запобігання розвитку патогенних мікроорганізмів.

18. Під час відвідування встановлено, що у закладі не забезпечено належної організації питного режиму підопічних. На момент відвідування підопічні перебували як у житлових приміщеннях, так і на території закладу, при цьому в кімнатах були відсутні ємності з питною водою та індивідуальний посуд для її споживання.

Крім того, ліжкові підопічні фактично позбавлені можливості самостійно отримувати питну воду, що свідчить про неналежне забезпечення базових життєвих потреб і порушення їхнього права на належні умови проживання та збереження здоров'я.

Порушення права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 29 Конституції України).

19. Під час конфіденційного спілкування з підопічними встановлено, що окремі особи перебувають у будинку милосердя не за власним волевиявленням.

Зокрема, підопічна М. повідомила, що була влаштована до закладу соціальним працівником за місцем її проживання (Славутська міська територіальна громада). За її словами, підопічній було надано недостовірну інформацію щодо строків перебування у закладі (зазначалося про тимчасове розміщення на кілька тижнів), після чого у неї вилучили документи, і фактично вона перебуває у закладі протягом кількох місяців.

Підопічний Н. зазначив, що не надавав згоди на перебування у закладі. Він повідомив про наявність у нього власного житла та майна, а також про те, що був доставлений до закладу родичами. Водночас він потребує сторонньої допомоги у

самообслуговуванні у зв'язку з наявністю апарата Ілізарова на правій нижній кінцівці.

Крім того, встановлено обмеження підопічних у вільному пересуванні, зокрема відсутність можливості самостійно залишати територію закладу або виходити на прогулянки, що свідчить про обмеження їхнього права на свободу пересування.

Наведені обставини можуть свідчити про порушення основоположних прав людини, зокрема права на свободу та особисту недоторканність, гарантованих Конституцією України, а також суперечать положенням статті 3 Закону № 2671-VIII щодо принципу добровільності їх отримання.

Сукупність встановлених фактів (введення в оману щодо строків перебування, вилучення документів, відсутність добровільної згоди) може містити ознаки незаконного позбавлення волі, відповідальність за яке передбачена статтею 146 Кримінального кодексу України, що потребує належної правової оцінки уповноваженими органами.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

20. У житлових кімнатах відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур.

Зазначене створює умови, за яких неможливе забезпечення приватності підопічним та наявності позитивного терапевтичного середовища, що не відповідає пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

21. Приміщення будинку милосердя не пристосовано до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», зокрема:

у кімнатах ліжкових хворих відсутні кнопки виклику персоналу, що призводить до неможливості екстреного надання медичної допомоги та швидкого реагування у разі коли ліжковий хворий потребує допомоги персоналу;

відсутні горизонтальні поручні в коридорах закладу;

у санітарно-гігієнічних кімнатах пансіонату не облаштовані штанги, поворотні або відкидні сидіння поруч з унітазом;

санітарно-гігієнічні приміщення також повинні бути обладнані тривожною сигналізацією.

Порушення права на вільний розвиток своєї особистості (стаття 23 Конституції України).

22. Статтею 23 Конституції України передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості за умови не порушення прав і свобод інших осіб, а також несе обов'язки перед суспільством, у якому забезпечується її вільний

і всебічний розвиток. Водночас у закладі дозвілля підопічних є вкрай обмеженим і фактично зводиться до спілкування між собою, а для осіб, які зберегли здатність до пересування, — до перебування та пересування коридорами та необлаштованою територією закладу (фото 18, 19).

Порушення права на ефективні засоби юридичного захисту (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статей 40, 57, 59 Конституції України).

23. У ході відвідування встановлено, що у закладі в доступному для підопічних місці не оприлюднено інформацію про Організацію, права підопічних та правила перебування у закладі для відвідувачів. Також відсутні відомості про контактні дані посадових осіб, до яких підопічні можуть звернутися у разі порушення їхніх прав, а також контакти Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Зазначене свідчить про неналежне інформування підопічних та обмеження їх доступу до механізмів захисту своїх прав.

Крім того, на інформаційних стендах відсутня актуальна контактна інформація щодо центрів надання безоплатної правничої допомоги, що унеможливлює реалізацію права підопічних на ефективний правовий захист і своєчасне отримання правничої допомоги.

Вказані обставини у сукупності свідчать про системне недотримання гарантій доступу до правової інформації та можуть розцінюватися як перешкоджання реалізації підопічними права на захист своїх прав і законних інтересів.

Порушення прав осіб похилого віку на отримання послуг стаціонарного та паліативного догляду відповідно до вимог законодавства (Закон України «Про соціальні послуги», Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності).

24. Всупереч вимогам статті 15 Закону № 2671-VIII, постанови Кабінету Міністрів України «Про Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг» від 27.01.2021 за № 99 Організація не зареєстрована в Реєстрі надавачів та отримувачів соціальних послуг (далі – Реєстр). Водночас, за повідомленням бухгалтера закладу вживались відповідні заходи, зокрема збір відповідної документації з метою внесення Організації до відповідного Реєстру.

25. Встановлено, що Організація фактично надає соціальну послугу стаціонарного догляду. Водночас відповідно до вимог статті 22 Закону № 2671-VIII надання такої послуги передбачає обов’язкове укладення письмового договору про надання соціальних послуг між надавачем та отримувачем соціальних послуг або його законним представником, а також складання індивідуального плану надання соціальної послуги на підставі оцінки індивідуальних потреб отримувача.

Проте, під час вибіркового опрацювання особових справ підопічних встановлено відсутність укладених договорів про надання соціальної послуги стаціонарного догляду, індивідуальних планів надання соціальної послуги та оцінки індивідуальних потреб підопічних, що свідчить про невиконання обов’язкових

вимог щодо документального забезпечення процесу надання соціальних послуг та відсутність індивідуалізованого підходу до підопічних.

Зазначені обставини є порушенням вимог пункту 2 розділу III та пункту 2 розділу IV Державного стандарту надання соціальної послуги стаціонарного догляду та свідчать про системне недотримання встановленого порядку організації і надання соціальних послуг.

Водночас фактичні правовідносини між Організацією та підопічними оформляються шляхом укладення договорів про надання благодійної допомоги у вигляді забезпечення проживання, при цьому фінансування здійснюється за рахунок пенсійних виплат підопічних, які перераховуються Організації на підставі поданих заяв, що формально визначаються як добровільні (фото 20, 21, 22).

Така практика створює суттєві правові ризики, зокрема: підміни правовідносин у сфері надання соціальних послуг благодійною діяльністю з метою уникнення вимог законодавства; порушення права підопічних на отримання гарантованих державою соціальних послуг належної якості; обмеження їхніх майнових прав у зв'язку з фактичним розпорядженням пенсійними виплатами без належних правових гарантій; відсутності прозорості та підзвітності у використанні коштів; а також можливого вчинення дій з ознаками зловживання вразливим становищем осіб похилого віку та осіб з інвалідністю.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Голові Благодійної організації «Ліщанський будинок милосердя» Люлюку Петру Варфоломійовичу:

забезпечити облаштування захисної споруди (укриття) або організувати гарантований доступ підопічних до найближчих захисних споруд цивільного захисту;

розробити та затвердити обов'язкові для виконання алгоритми дій персоналу і підопічних під час повітряної тривоги;

припинити практику замикання підопічних у житлових приміщеннях та будь-які інші форми незаконного обмеження свободи;

забезпечити безперешкодний доступ підопічних до виходу з приміщень;

організувати ведення повної медичної документації підопічних;

забезпечити облік призначень лікарів і контроль за прийомом лікарських засобів;

припинити застосування лікарських засобів, у тому числі психотропних, без належних медичних призначень;

забезпечити належні умови зберігання лікарських засобів відповідно до вимог законодавства;

у визначений законом строк отримати ліцензію на провадження медичної практики або припинити відповідну діяльність;

забезпечити регулярне залучення кваліфікованих медичних працівників;

невідкладно привести санітарний стан приміщень у відповідність до встановлених норм;

забезпечити проведення ремонту приміщень, усунення грибка, плісняви та покращення вентиляції;

облаштувати ізоляційне приміщення для осіб з інфекційними захворюваннями;

забезпечити проходження персоналом обов'язкових медичних оглядів та наявність особистих медичних книжок;

усунути перенаселення та привести площу проживання у відповідність до нормативних вимог;

забезпечити підопічних необхідними меблями та умовами для зберігання особистих речей;

забезпечити належні умови догляду за ліжковими хворими;

встановити засоби забезпечення приватності (ширми тощо);

привести організацію харчування у відповідність до законодавства;

організувати постійний доступ підопічних до питної води;

забезпечити перебування підопічних у закладі виключно на добровільній основі;

забезпечити можливість вільного пересування та виходу за межі закладу (за відсутності законних обмежень);

привести у відповідність правові підстави перебування осіб у закладі;

привести заклад у відповідність до вимог інклюзивності;

забезпечити оприлюднення інформації про права підопічних, правила перебування у закладі та контактів уповноважених осіб з метою невідкладного реагування на порушення прав підопічних;

привести діяльність закладу у відповідність до законодавства у сфері соціальних послуг.

Додатки: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ:

головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини **Оксана ШЕЙГЕЦ**

Фотоматеріали

фото1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

фото 11

фото 12

фото 13

фото 14

фото 15

фото 16

фото 17

фото 18

фото 19

фото 20

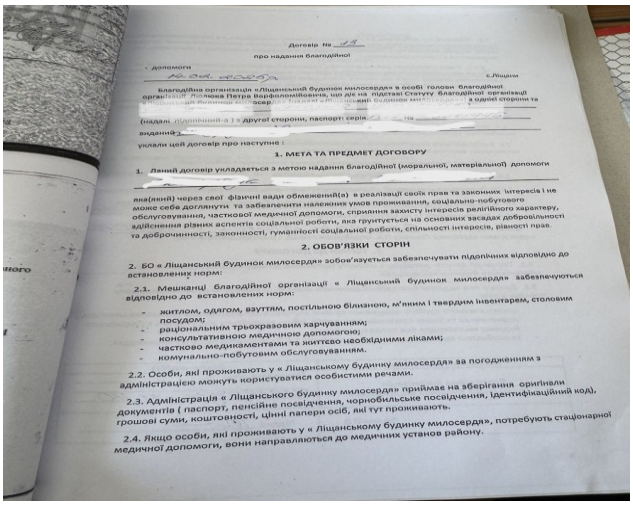

Договір № 13
про надання благодійної
допомоги
14.04.2026р. с.Ліщани

Благодійна організація «Ліщанський будинок милосердя» в особі голови благодійної організації [redacted] Петра Варфоломійовича, що діє на підставі Статуту благодійної організації [redacted] будинку [redacted] з одної сторони та [redacted] (надалі підопічний-а) з другої сторони, паспорт: серія [redacted] ким [redacted] виданий [redacted] уклали цей Договір про наступне :

1. МЕТА ТА ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1. Даний договір укладається з метою надання благодійної (моральної, матеріальної) допомоги [redacted] ка(ажий) через свої фізичні вади обмежений(а) в реалізації своїх прав та законних інтересів і не може себе доглянути та забезпечити належних умов проживання, соціально-побутового обслуговування, частової медичної допомоги, сприяння захисту інтересів релігійного характеру, здійснення різних аспектів соціальної роботи, яка грунтується на основних засадах добровільності та доброчинності, законності, гуманності соціальної роботи, єдиності інтересів, рівності прав.

2. ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

2. БО « Ліщанський будинок милосердя» зобов'язується забезпечувати підопічних відповідно до встановлених норм:

2.1. Мешканці благодійної організації « Ліщанський будинок милосердя» забезпечуються відповідно до встановлених норм:

- житлом, одягом, взуттям, постільною білизною, м'яким і твердим інвентарем, столовим посудом;
- раціональним трьохразовим харчуванням;
- консультативною медичною допомогою;
- частково медикаментами та життєво необхідними ліками;
- комунально-побутовим обслуговуванням.

2.2. Особи, які проживають у « Ліщанському будинку милосердя» за погодженням з адміністрацією можуть користуватися особистими речами.

2.3. Адміністрація « Ліщанського будинку милосердя» приймає на зберігання оригінали документів (паспорт, пенсійне посвідчення, чорнобильське посвідчення, ідентифікаційний код), грошові суми, коштовності, цінні папери осіб, які тут проживають.

2.4. Якщо особи, які проживають у « Ліщанському будинку милосердя», потребують стаціонарної медичної допомоги, вони направляються до медичних установ району.

фото 21

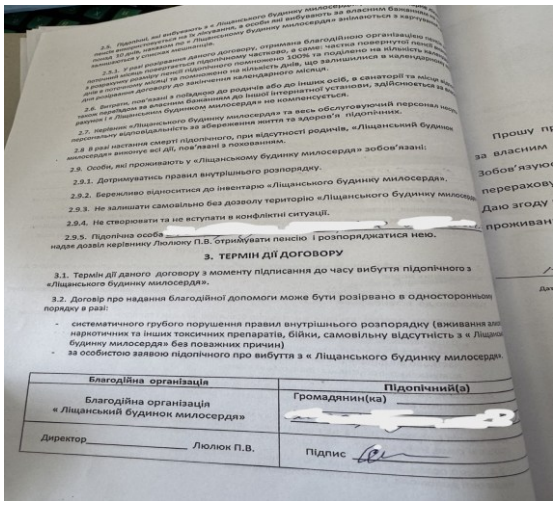

2.5. Підопічні, які вибувають з « Ліщанського будинку милосердя» за власним бажанням на [redacted] повинні попередити за 30 днів, а особи які вибувають» знімаються з картотеки [redacted] лише після у списках мешканців.

2.5.1. У разі розірвання даного договору, отримана благодійною організацією [redacted] пропорційні кількості підопічного помножене 100% та поділено на кількість [redacted] за повному місяцю та помножено на календарного місяця.

2.6. Якщо, пов'язані з поїздкою до родичів або до інших осіб, в санаторії та місця [redacted] для розрахунку до закінчення календарного місяця.

2.6. Якщо, пов'язані з поїздкою до родичів або до інших осіб, в санаторії та місця [redacted] «Ліщанський будинок милосердя» не компенсується.

2.7. Керівник «Ліщанського будинку милосердя» та весь обслуговуючий персонал несуть персональну відповідальність за збереження життя та здоров'я підопічних.

2.8 В разі настання смерті підопічного, при відсутності родичів, «Ліщанський будинок милосердя» виконує всі дії, пов'язані з похованням.

2.9. Особи, які проживають у «Ліщанському будинку милосердя» зобов'язані:

2.9.1. Дотримуватись правил внутрішнього розпорядку.

2.9.2. Бережливо відноситися до інвентарю «Ліщанського будинку милосердя».

2.9.3. Не залишати самовільно без дозволу територію «Ліщанського будинку милосердя».

2.9.4. Не створювати та не вступати в конфліктні ситуації.

2.9.5. Підопічна особа [redacted] отримувати пенсію і розпоряджатися нею.
надає дозвіл керівнику Люлюку П.В. отримувати пенсію і розпоряджатися нею.

3. ТЕРМІН ДІЇ ДОГОВОРУ

3.1. Термін дії даного договору з моменту підписання до часу вибуття підопічного з «Ліщанського будинку милосердя».

3.2. Договір про надання благодійної допомоги може бути розірвано в односторонньому порядку в разі:

- систематичного грубого порушення правил внутрішнього розпорядку (вживання алкоголю, наркотичних та інших токсичних препаратів, бійки, самовільну відсутність з « Ліщанського будинку милосердя» без поважних причин)
- за особистою заявою підопічного про вибуття з « Ліщанського будинку милосердя».

Благодійна організація	Підопічний(а)
Благодійна організація « Ліщанський будинок милосердя»	Громадянин(ка) [redacted]
Директор_____ Люлюк П.В.	Підпис

фото 22

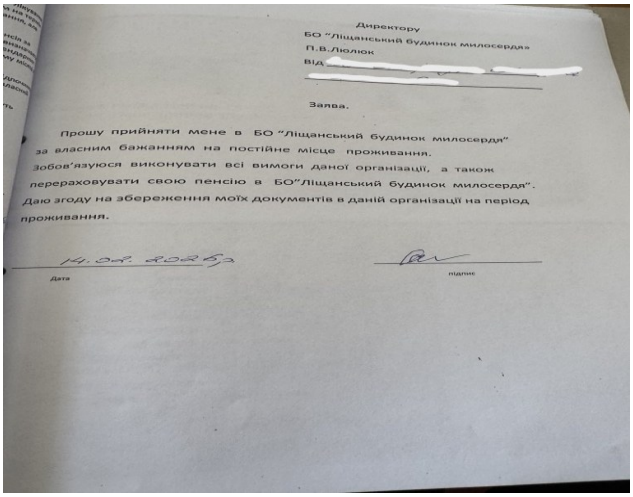

Директору
БО "Ліщанський будинок милосердя»
П.В.Люлюк
Від [redacted]

Заява.

Прошу прийняти мене в БО "Ліщанський будинок милосердя" за власним бажанням на постійне місце проживання. Зобов'язуюся виконувати всі вимоги даної організації, а також перераховувати свою пенсію в БО"Ліщанський будинок милосердя". Даю згоду на збереження моїх документів в даній організації на період проживання.

14.04.2026р.
Дата

підпис